

Подольської (повіти Ямпольський і Брацлавський), а також з Болгарії (Добруджа). Вони увійшли до колекції Харківського історичного музею.

Сьогодні майже забутий вид народної творчості-писанкарство відроджується. Знов створені руками наших сучасників, майстрами міського клубу писанкарства (голова Овчаренко А.П.), писанки експонуються на численних виставках, у тому числі на виставці Харківського історичного музею (ХІМ) "Доки пишуть писанки - доти буде світ". А писанки майстрів цього клубу Полянської Є.І. і Щекіної Я.В. увійшли до фондів ХІМ, тим самим вони поповнили вперше за часи існування нашого музею історичну колекцію писанок, початок якої було покладено нашим великим співвітчизником ученим-етнографом проф. М.Ф.Сумцовим.

Вохмянін В.К. (Харків)

РЕГІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ І ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕНЬ З ІСТОРІЇ КРАЮ

Аналіз процесів, що визначають останнім часом сучасний розвиток музеезнавства та музейної практики в Україні, свідчить, що етап масового пробудження національної свідомості і щирого прагнення пізнати правдиву історію власної держави і народу вже минув, мабуть, свого апогею. За умов важкого економічного стану країни, певної громадської втоми та інертності різних верств населення, зменшення кількості відвідувань культурних закладів головний тягар у галузі музеезнавства лягає на регіональні музеї.

Саме вони, спираючись на власні колекції різноманітних музейних предметів, є зараз найбільш придатними для виконання освітніх, навчальних та виховних функцій, формування певного культурного та історичного світогляду молоді специфічними і переконливими музейними засобами. Досвід останніх років переконує: відродження загальнодержавних подій і

процесів повинно бути метою національних музеїв України, на регіональному ж рівні увага має акцентуватися на цілком об'єктивному висвітленні подій у власному регіоні (але, безумовно, на фоні загально-історичного процесу). На жаль, наші люди завжди краще знали загальний перебіг подій на макрорівні, у межах усієї країни, ніж історію свого краю чи міста. В багатьох випадках недостатньою є інформованість навіть частини місцевих вчительсько-викладацьких кадрів.

Таким чином, експозиційна діяльність музеїв повинна значною мірою виходити з існуючих регіональних потреб - від цього залежатиме життєздатність музею. Але створення ґрунтовної та об'єктивної експозиції може бути лише природним наслідком попередньої науково-дослідної роботи, що стала головним напрямком діяльності провідних музеїв України. Проте спиратися треба на весь обсяг створюємого науково-дослідного матеріалу.

На жаль, більшість сучасних наукових публікацій має переважно загальний характер, висвітлює певні процеси та події, що відбувалися на загальнодержавному рівні чи на терені регіонів Західної, Право - та Лівобережної України, майже не торкаючись її Східного регіону. Тож цілком необхідним має стати розвиток таких досліджень на регіональному рівні, адже саме Харків був завжди не лише історичним центром Східно-Слобідської України, але й найпотужнішим осередком наукової, культурної та прогресивної думки усіх Східно-Українських земель. Та чи можна сучасний стан регіональних досліджень вважати задовільним?

У регіоні майже не існує загальної системи організації та координації наукових досліджень з історії. Останнім часом тут було ґрунтовно досліджено лише окремі теми певних історичних періодів, пов'язані з козаччиною XVII-XVIII ст.ст., діяльністю українського радянського керівництва 1920-поч. 1930-х рр. у Харкові, колективізацією, голодомором, репресіями 30-х рр. тощо. Розробка іншої проблематики часто лишається поза увагою чи розпорошена по окремих відомчих закладах та установах

і не стає широко відомою фахівцям та громадськості. Спроби започаткувати друковані видання з метою популяризації таких досліджень закінчувалися звичайно виходом єдиної збірки чи то першого числа.

Інформованість більшості населення щодо справжньої історії свого краю є вельми незадовільною: перш за все, в питаннях української колонізації та історичного співвідношення українського та російського населення ("українства та московщини") на Східно-Українських землях. З часів Д.Багалія та М.Сумцова не вивчалися особливості слобожанського менталітету та його генеза. Чи не тому великі труднощі спіткали тут більшість загальноукраїнських заходів у питаннях культурного відродження, мовному тощо?

Військова історія краю лишається взагалі забутою чи цілком невивченою, за винятком хіба що часів Слобідського козацтва (переважно завдяки докладним працям провідних дослідників кін. ХІХ - поч. ХХ ст.ст.) та історії війн радянського періоду (проте висвітлення їх вже давно не відповідає сучасним вимогам). Справді невідомою є дорадянська історія Харківського гарнізону - одного з найбільших в Україні, цілком забута участь його частин у 1-й світовій та попередній - японській війні (проте кожен 10-й із полеглих у Маньчжурії офіцерів був вихованцем Чугуївського піхотного училища). Так, то було не в Україні, але гинули там наші країни.

Досі не подолано однобічне висвітлення подій 1917-1920 рр. на Харківщині. Майже нічого не відомо про діяльність тут Запорізької дивізії та 7-го Харківського корпусу за часів УНР та Гетьманату, а також Добровольчої армії. Не з'явилося останніми роками у Харкові жодної великої наукової праці, що об'єктивно висвітлювала б події 1941-1943 рр. на терені Харківщини та Східної України, проте часто поширюються безпідставні застарілі твердження та сумнівні факти з минулого. Вирішення зазначених проблем повинно відбуватися саме на регіональному рівні - скоординованими зусиллями фахівців і дослідників.